

Projekti izgradnje dve hidroelektrane na reci Lim, „Brodarevo 1“ i „Brodarevo 2“, nedaleko od granice sa Crnom Gorom, godinama su bili na čekanju.

Polovinom prošle godine Upravni sud je poništio energetske dozvole kanadskoj kompaniji REV za gradnju ovih hidropostrojenja. Sud je odlučio u korist nevladinih organizacija koje su tražile da učestvuju u postupku davanja energetske dozvole.

Kako je tokom prošle godine navođeno u medijima, u pitanju je bio čitav niz tužbi zbog nezakonitosti koje su bile prisutne u aktivnostima ove kanadske kompanije.

Ministarka energetike, Zorana Mihajlović je samo dva meseca pre odluke Upravnog suda, potpisala Rešenje kojim se daje saglasnost na Studiju o proceni uticaja na životnu sredinu hidroenergetskih objekata „Brodarevo 1“ i „Brodarevo 2“. Ali, ubrzo nakon toga doneta je konačna odluka na koju, kako kažu, kompanija nema pravo na žalbu. Iz ove kompanije su tvrdili da su sve optužbe neosnovane.

Da podsetimo, Kanađani su pre sedam godina započeli pripremu tehničke dokumentacije, a godinu dana kasnije dobili su energetske dozvole države da investiraju 146 miliona evra u izgradnju dve HE, snage 59 megavata, koje bi godišnje proizvodile 230 gigavat-časova struje.

Međutim, pregrađivanje reke naišlo je na mnoga osporavanja. Optužbe su stizale od predstavnika nevladinog sektora, iz Srbije, Crne Gore, ali i od meštana koji žive u delu Limske doline gde je predviđena izgradnja hidrocentrale. Kako je bilo navedeno u tim optužbama, izgradnja dve hidrocentrale nanela bi ogromnu štetu okolini, ljudima, životnom svetu i imala bi ogroman uticaj na klimatske promene.

Spor je nastao i između dve susedne države, Srbije i Crne Gore. Crnogorska strana nije bila obaveštavana o preuzetim aktivnostima oko planova za izgradnju ovih objekata. Sporno je bilo i to što niko od crnogorskih zvaničnika nije učestvovao u javnim raspravama koje su se održavale tokom prethodnih godina.

Kako je tada rečeno, Ministarstvu održivog razvoja i turizma Crne Gore nije bilo upućeno obaveštenje o mogućnosti učešća u prekograničnim konsultacijama, a u skladu sa međunarodnim ugovorom o nameri realizacije izgradnje hidroelektrana. Njima nije bila dostavljena ni Studija o proceni uticaja na životnu sredinu projekta izgradnje hidroenergetskih objekata „Brodarevo 1“ i „Brodarevo 2“.

Zato su u Ministarstvu odlučili da od predstavništva ESPOO konvencije u Srbiji zatraže Studiju uticaja na životnu sredinu i ostale dokumente u vezi sa izgradnjom HE na reci Lim, a u blizini granice sa Crnom Gorom.

Konvencija o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu - ESPOO obavezuje strane ugovornice da pojedinačno ili zajednički preduzimaju sve pravne,

administrativne ili druge mere koje proističu iz Konvencije u odnosu na predložene aktivnosti koje mogu izazvati značajne prekogranične uticaje, definiše postupke za procenu uticaja na životnu sredinu koji omogućavaju učešće javnosti i pripremu dokumentacije o proceni uticaja na životnu sredinu.

Crna Gora i Srbija su strane ugovornice ESPOO konvencije, na osnovu koje su u obavezi da razmenjuju informacije i konsultacije u slučaju da neki prekogranični projekat može da izazove određene štetne i negativne posledice na životnu sredinu druge države.

Ministarka za energetiku, razvoj i zaštitu životne sredine, Zorana Mihajlović javno je saopštila da će prilikom gradnje elektrana biti uključena i crnogorska strana. Što se očigledno nije desilo.

U istraživanje, projekte, otkup zemlje i druge pripremne radove, kompanija REV uložila je oko 17 miliona evra.

Da li su ovo mogući odgovori na pitanje zašto su planovi za izgradnju dva hidroenergetska objekta propali i da li je ovo samo jedan od primera, kako ekološki aktivisti, kada su udruženi i ujedinjeni, mogu uticati na odluke o izgradnji, ili neizgradnji energetske objekata?

Očigledno je da je problem nastao i između Vlada dve države i da je ovaj spor svakako imao uticaj na budući sled događaja. U našoj državi trenutno postoji više značajnih projekata u oblasti energetike koji su na čekanju. Izgleda da Srbija za strane investitore još uvek ne predstavlja pogodno tlo.

Srbiji su kilovati iz obnovljivih izvora energije potrebni, ali u ovom slučaju, kako su navodili predstavnici ekoloških pokreta to se ne bi dogodilo, jer bi izgradnja hidroelektrana znatno narušila stanje životne sredine u tom regionu.

Nakon ovih odluka, kanadska kompanija se povukla iz projekta. Oni su prošle godine najavljivali da su spremni da ulože žalbu na presudu, jer su optužbe neosnovane, ali o takvim aktivnostima za sada ne postoje zvanične informacije.

Izvor; SEEC